

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Alexandra Krysla a soudců JUDr. Veroniky Burianové a Mgr. Lukáše Pišvejce ve věci

žalobkyň:

1) I. J. V.

zastoupena advokátkou JUDr. Michaelou Fuchsovou, Ph.D.
sídlem Voršilská 130/10, 110 00 Praha 1

2) J. V. D.

3) D. V.

obě zastoupené advokátem JUDr. Jiřím Vlasákem
sídlem náměstí Republiky 2/2, 301 00 Plzeň

proti

žalovanému:

Krajský úřad Plzeňského kraje,
sídlem Škroupova 18, 306 13 Plzeň

o žalobách žalobkyň proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 7. 2020, č. j. PK-KPP/1675/20

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 7. 2020, č. j. PK-KPP/1675/20, a rozhodnutí Městského úřadu Přeštice ze dne 25. března 2020, č. j. PR-OSD-PLJ/2717/2020, se zrušují a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.**

- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni ad 1) náhradu nákladů řízení ve výši 13 200 Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupkyně žalobkyně ad 1) JUDr. Michaely Fuchsové, Ph.D., advokátky.
- III. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni ad 2) náhradu nákladů řízení ve výši 9 365 Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobkyně ad 2) JUDr. Jiřího Vlasáka, advokáta.
- IV. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni ad 3) náhradu nákladů řízení ve výši 9 365 Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobkyně ad 3) JUDr. Jiřího Vlasáka, advokáta.

Odůvodnění:

I.

Napadené rozhodnutí

1. Včas podanými žalobami proti rozhodnutí správního orgánu ve smyslu ust. § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb. (dále jen „s. ř. s.“) se žalobkyně domáhaly zrušení shora uvedeného rozhodnutí žalovaného, jehož jednotlivými výroky byla ve smyslu ust. § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb. (dále jen „správní řád“) zamítnuta jejich odvolání proti rozhodnutí Městského úřadu Přeštice (dále jen „správní orgán prvního stupně“) ze dne 25. března 2020, č. j. PR-OSD-PLJ/2717/2020 (dále jen „prvoinstanční rozhodnutí“), a toto bylo potvrzeno. Jednotlivými výroky prvoinstančního rozhodnutí byla každá ze žalobkyní jednotlivě uznána vinnou ze spáchání přestupku dle ust. § 39 odst. 1 písm. c) zákona č. 20/1987 Sb. (dále jen „památkový zákon“), kterého se žalobkyně měly z nedbalosti dopustit tím, že ode dne 4. září 2013 do 23. července 2019 neudržovaly v dobrém stavu a nepečovaly o bývalé hospodářské budovy na st. p. č. X a X v k. ú. obce D. L., které jsou nedílnou součástí nemovité kulturní památky areálu zámku D. L. Za tento přestupek byla každé ze žalobkyní uložena pokuta ve výši 200 000 Kč a uložena povinnost nahradit náklady správního řízení ve výši 1 000 Kč. Žalobkyně ad 1) byla takto řešena výrokem III napadeného a prvoinstančního rozhodnutí, žalobkyně ad 2) výrokem I napadeného a prvoinstančního rozhodnutí a žalobkyně ad 3) výrokem II napadeného a prvoinstančního rozhodnutí.

II.

Žaloba žalobkyně ad 1)

2. Dne 18. září 2020 podala žalobkyně ad 1) u Krajského soudu v Plzni žalobu, již byla přidělena spisová značka 57 A 114/2020 (dále jen „první žaloba“).
3. Žalobkyně ad 1) ve své žalobě namítala nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí, neboť žalovaný řádně neodůvodnil závěr o tom, že žalobkyně je odpovědná za porušení povinností vlastníka kulturní památky. Dále žalobkyně uvedla, že žalovaný pominul její odvolací námitku, že jím citovaná judikatura Nejvyššího soudu (usnesení ze dne 22. září 2006, sp. zn. 33 Odo 1172/2006) se vztahuje k době platnosti zákona č. 40/1964 Sb. (dále jen „starý občanský zákoník“), a zároveň se vztahuje k problematice právních úkonů, nikoliv deliktů odpovědnosti. Nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí dále žalobkyně spatřovala v tom, že žalovaný neodůvodnil shodnou výši sankce uloženou všem žalobkyním, přičemž nerefletoval jejich rozdílné postavení ve vztahu k předmětné kulturní památce.
4. Žalobkyně namítla nesprávné právní posouzení žalovaného, kdy zdůraznila, že nemůže být deliktně odpovědným někdo, kdo se nakonec nemusí vůbec stát vlastníkem. Žalobkyně poukázala na prokázané průtahy soudního řízení ovlivňující povahu a závažnost přestupku a s nimi spojenou právní nejistotu, kdy žalovaný měl přihlídnout k výlučnému užívání nemovitostí žalobkyní ad 2). Žalobkyně namítala, že není vlastníkem předmětné kulturní památky, neboť není postaveno na jisto, zda se dědicem v budoucnu stane, nikdy jí nebylo umožněno památku držet

nebo užívat podle ust. § 9 památkového zákona, ani o ni pečovat.

5. Dále žalobkyně uvedla, že žalovaný řádně nezjistil skutkový stav, protože měl tvrzení žalobkyně o nemožnosti užívání a péče ve vztahu ke sporným nemovitostem za neprokázané. Přitom žalobkyně listinnými důkazy provedenými ve správním řízení (žaloba na zrušení podílového spoluvlastnictví a novinový článek) toto prokázala, kdy žalobkyně poukázala ještě na návrh důkazu výslechem obyvatel obce D. L. včetně starosty.
6. Žalobkyně poukázala i na nesprávně zjištěný skutkový stav ve vztahu k nákladům v částce 250 000 Kč vynaloženým žalobkyní na péči o nemovitosti, kdy tyto výdaje žalobkyně prokázala v žalobě specifikovanými listinami. Žalovaný dle žalobkyně tyto důkazy paušálně odmítl hodnotit, čímž zatížil své rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti.
7. Žalobkyně dále namítala, že od okamžiku prohlášení předmětných hospodářských budov za kulturní památku dne 3. května 1958 do doby jejich navrácení otci žalobkyně došlo k podstatnému zhoršení jejich stavu v důsledku jejich užívání a absence údržby, k čemuž žalovaný nepřihlédl. Žalovaný k tomu dle žalobkyně uvedl, že otec žalobkyně musel v době, kdy o navrácení hospodářských budov usiloval, vědět o tom, v jakém stavu tyto jsou. Dle žalobkyně tedy žalovaný hodnotil snahu otce žalobkyně o navrácení předmětných budov jako přítěžující okolnost, což je však v rozporu se smyslem a účelem zákona.
8. Žalobkyně první žalobou navrhla, aby soud zrušil výrok III napadeného rozhodnutí a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení, in eventum aby soud změnil výrok III napadeného rozhodnutí tak, že se upouští od uložení správního trestu vzhledem k nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí.

II.

Žaloba žalobkyň ad 2) a ad 3)

9. Dne 5. října 2020 podaly žalobkyně 2) a 3) u Krajského soudu v Plzni žalobu, již byla přidělena spisová značka 57 A 118/2020 (dále jen „*druhá žaloba*“).
10. Žalobkyně ad 2) a ad 3) ve své žalobě namítaly, že je správní orgány nemohou do pravomocného skončení dědického řízení činit odpovědné za spáchání předmětného přestupku, protože nelze určit, který z dědiců a v jakém rozsahu dědictví nabude. Žalovaný měl řízení přerušit do skončení dědického řízení. Žalovaný se s touto argumentací žalobkyň prezentovanou v průběhu správního řízení dle jejich tvrzení nevypořádal, když odkázal na odůvodnění prvoinstančního rozhodnutí.
11. Dále žalobkyně brojily proti tomu, že předmětné hospodářské budovy byly ve špatném stavu již v okamžiku jejich vrácení jejich otci, tudíž za jejich špatný stav neodpovídají žalobkyně. Správní orgány nezjistily, zda vůbec lze nemovitosti zachovat, příp. zda se jejich oprava vyplatí. Stav hospodářských budov je takový, že jejich oprava by si vyžádala investici několika desítek milionů korun, již žalobkyně nedisponují. K tomu namítaly, že jim nemůže být ukládána sankce za to, že nesplnily něco, co však splnit nemohly. Z právního nástupnictví žalobkyň pak dle jejich tvrzení nelze dovodit jejich povinnost vynakládat vlastní finanční prostředky. Dále žalobkyně tvrdily, že pokud stát předmětné hospodářské budovy zestátnil a posléze učinil nedílnou součástí kulturní památky, aniž měl vlastník možnost jakkoli toto rozhodnutí ovlivnit, měl by stát také o památku pečovat nebo rozhodnout o jejím vyřazení, přičemž toto žalobkyně navrhly.
12. Závěrem pak žalobkyně navrhly, aby soud zrušil jak napadené rozhodnutí, tak rozhodnutí prvoinstanční, a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení.

III.

Vyjádření žalovaného k první a druhé žalobě

13. Žalovaný ve svém vyjádření k první žalobě uvedl, že žalobkyně byly od okamžiku úmrtí svého

otce v pozici vlastníka předmětných hospodářských budov, pročez byly povinny respektovat požadavky památkového zákona, neboť nelze zvýhodňovat dědice oproti ostatním vlastníkům. Výše citované usnesení Nejvyššího soudu o delikttní odpovědnosti nepojednává, ale z postavení dědiců taková odpovědnost vyplývá. Jsou-li dědici vlastníky, mají i s vlastnictvím spojenou delikttní odpovědnost. Myšlenka, že by žalobkyně jako dědičky mohly užívat předmětný majetek, aniž by nesly jakoukoliv odpovědnost za porušování veřejných zájmů, není dle žalovaného právně ani společensky přijatelná. Tvrzení žalobkyně ad 1), že jí nikdy nebylo umožněno předmětnou kulturní památku držet ani užívat, nebylo relevantně doloženo, přičemž údajné výlučné užívání kulturní památky žalobkyní ad 2) nemá pro delikttní odpovědnost žalobkyně ad 1) význam. Žalovaný nepovažoval snahu získat zpět zestátněný majetek jako přítěžující okolnost v neprospěch žalobkyně ad 1), když tato byla sankcionována za porušení povinností dle památkového zákona výlučně v období od roku 2013 do roku 2019.

14. Žalovaný ve svém vyjádření k druhé žalobě odkázal na argumentaci uvedenou v předchozím bodě a dodal následující. S ohledem na délku období od změny politického režimu a vrácení předmětné kulturní památky do rukou soukromého vlastníka před 17 lety se nelze odvolávat na nezáměr státu v péči o předmětnou kulturní památku. Dle čl. 11 odst. 3 Listiny základních práv a svobod pak dle žalovaného nelze zneužívat vlastnické právo v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy, mezi něž patří i ochrana kulturních památek. Z ust. § 9 odst. 1 památkového zákona pak plyne povinnost vlastníka o památku pečovat bez ohledu na to, kdy došlo k prohlášení věci za kulturní památku, a bez ohledu na osobu vlastníka. K vyřazení předmětných hospodářských budov z kulturních památek žalovaný uvedl, že toto je možné pouze v případě mimořádně závažných důvodů, např. podstatné ztráty kulturně historických hodnot či úplného zničení předmětné kulturní památky.
15. Žalovaný navrhl obě žaloby jako nedůvodné zamítnout.

IV.

Replika žalobkyně ad 1)

16. Žalobkyně ad 1) ve své replice ze dne 13. 11. 2020 namítla znovu nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí. Žalovaný připouští, že z citovaného usnesení Nejvyššího soudu nevyplývá veřejnoprávní odpovědnost žalobkyně, přesto však bez odkazu na jakoukoliv právní normu uvádí, že z postavení dědiců taková odpovědnost vyplývá. Z toho je zřejmé, že v napadeném rozhodnutí se žalovaný nevypořádal s otázkou delikttní odpovědnosti žalobkyně ad 1). Nemůže být delikttně stíhán ten, kdo se nakonec nemusí vůbec stát subjektem delikttní odpovědnosti. Dále žalobkyně k tvrzení o nemožnosti užívat předmětnou kulturní památku uvedla, že pokud správní orgány neměly toto tvrzení žalobkyně za prokázané, je správní řízení zatíženo vadou neprovedení žalobkyní navrhovaného důkazu v podobě výsledku svědka. Tvrzení žalovaného prezentované v napadeném rozhodnutí, že otec žalobkyně jistě věděl, v jakém stavu se kulturní památka nachází, a přesto se ji snažil aktivně získat, je dle žalobkyně argumentem bagatelizujícím dlouholeté negativní působení předchozích uživatelů na stav kulturní památky. Žalovaný se nevypořádal s argumentací žalobkyně, že v rámci dědického řízení usilovala o provedení nařízených prací na nemovitostech, kdy její snahy byly zmařeny ostatními účastníky dědického řízení – uložení stejné sankce žalobkyni a ostatním, kteří nemovitosti užívali, ale provedení prací žalobkyni znemožnili, je proto hrubě nespravedlivé.

V.

Posouzení věci soudem

17. Usnesením Krajského soudu v Plzni ze dne 14. října 2020, čj. 57 A 118/2020-2, ve znění

opravného usnesení ze dne 20. října 2020, čj. 57 A 118/2020-35, bylo řízení o první žalobě spojeno s řízením o druhé žalobě s tím, že věc nadále byla vedena pod sp. zn. 57 A 114/2020.

18. Soud o spojené první a druhé žalobě rozhodoval ve smyslu ust. § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, neboť s tím všichni účastníci řízení souhlasili [žalobkyně ad 1) ve svém podání došlém soudu dne 25. září 2020, žalobkyně ad 2) a ad 3) v podání ze dne 23. listopadu 2020 a žalovaný ve svém podání ze dne 3. listopadu 2020].
19. V souladu s ust. § 75 odst. 1, 2 s. ř. s. vycházel soud při přezkoumání napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, a napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů uplatněných v žalobách, s výhradou následně uvedené ve vztahu k posouzení prekluze.

VI.

Rozhodnutí soudu

20. První žaloba i druhá žaloba jsou důvodné.
21. Podle konstantní judikatury správních soudů musí správní soud z úřední povinnosti, i bez návrhu žalující strany, přihlídnout k prekluzi stíhaného přestupku (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. prosince 2005, čj. 3 As 57/2004-39, publ. ve Sb. NSS pod č. 845/2006). Vzhledem k době spáchání přestupku a popisu tohoto skutku v níže popsaném oznámení o zahájení přestupkového řízení se soud posouzením prekluze zabýval. V judikatuře správních soudů není sporu o tom, že se i na přestupky uplatní trestněprávní východiska ohledně skutku pokračujícího, trvajícího a hromadného (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. května 2007, č. j. 8 As 17/2007 - 135, publ. pod č. 1338/2007 ve Sb. NSS, a navazující judikatura, např. rozsudky téhož soudu ze dne 18. září 2007, č. j. 5 Afs 17/2007 - 100 a ze dne 7. února 2014, č. j. 4 Ads 123/2013 - 23). Žalobkyně byly stíhány za to, že *od 4. září 2013 do 23. července 2019 nepečovaly o památku a neudržovaly památku v dobrém stavu*, tudíž šlo o přestupek trvající, pro nějž je typické, že pachatel udržuje protiprávní stav, aniž ho sám vyvolal.
22. Pro posouzení prekluze bylo nutné určit jednak počátek prekluzivní lhůty a jednak její délku. Počátkem prekluzivní lhůty je den následující po dni, kdy bylo deliktní jednání ukončeno [srov. § 31 odst. 2 písm. c) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „*přestupkový zákon*“) nebo v poměrech předchozí právní úpravy rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. června 2007, čj. 5 As 21/2007-99]. Tímto dnem je tedy 24. července 2019. Pro určení časově relevantního znění právní úpravy stanovující délku prekluzivní lhůty je též rozhodný den ukončení trvajícího přestupku (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. ledna 2020, čj. 2 As 69/2018 – 53, bod 38 a násl., nebo ze dne 27. května 2011, čj. 5 Afs 53/2010 – 420). Podle ust. § 30 písm. b) přestupkového zákona ve znění účinném ke dni 23. července 2019 platí, že promlčecí doba činí v případě stíhaného přestupku vzhledem k jeho zákonné sazbě trestu 3 roky. Tato tříletá promlčecí doba uplyne (bez ohledu na její stavení či přerušení) nejdříve dnem 23. července 2022. Soud uzavírá, že odpovědnost žalobkyň za skutek tak, jak je vymezen v oznámení o zahájení přestupkového řízení, dosud nezanikla uplynutím promlčecí doby. Soud se tedy mohl zabývat věcným posouzením žalob žalobkyň.
23. Z obsahu správního spisu zjistil soud tyto skutečnosti podstatné pro své rozhodnutí. Oznámením ze dne 6. ledna 2020 sdělil správní orgán prvního stupně všem žalobkyním, že zahájil jejich přestupkové řízení. Prvoinstančním rozhodnutím uznal správní orgán prvního stupně každou ze žalobkyň vinnou spácháním přestupku podle ust. § 39 odst. 1 písm. c) památkového zákona, kterého se z nedbalosti měla dopustit tím, že od smrti svého otce F. V. dne 4. září 2013 do dne 23. července 2019, kdy se ujala funkce správkyň dědictví, nepečovala a neudržovala v dobrém stavu předmětné kulturní památky, kdy v důsledku toho se postupně zhoršil technický stav budov, zejména došlo k destrukci střech, zřícení stropních konstrukcí v roce 2015 a další destrukci střech v roce 2017. Dále byla tímto rozhodnutím každé žalobkyni uložena pokuta a

povinnost nahradit náklady řízení.

24. Prvoinstanční rozhodnutí bylo odůvodněno s odkazem na podnět k zahájení přestupkového řízení a sdělení soudu ze dne 25. června 2018, sp. zn. 32 D 1443/2013, tím, že všechny žalobkyně jsou dědičkami F. V., kdy jeho dědictví neodmítly. Dále bylo v odůvodnění prvoinstančního rozhodnutí uvedeno, že rozhodnutím ze dne 21. ledna 2015 bylo žalobkyním marně uloženo provést nápravné opatření spočívající v revizi provizorního zastřešení. Výzvou ze dne 30. května 2017 byly žalobkyně vyzvány znovu k nápravě. Dne 5. prosince 2018 vylo vydáno další marné rozhodnutí o uložení nápravných opatření do května 2019. Závěr o odpovědnosti žalobkyň za přestupek byl s odkazem na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. září 2006, sp. zn. 33 Odo 1172/2006, a ze dne 10. listopadu 2000, sp. zn. 24 Cdo 484/2000, odůvodněn tím, že, ač dědické řízení F. V. nebylo dosud skončeno, jsou žalobkyně považovány za jeho dědičky a vlastníky jeho majetku patřícího do dědictví, protože dědictví neodmítly. Jelikož není v zájmu společnosti čekat na několik dalších let na rozhodnutí v dědickém řízení, kdo se stane dědicem nemovitostí, byly žalobkyně povinny o nemovitosti pečovat společně a nerozdílně. Nad to správní orgán prvního stupně uvedl, že podle památkového zákona má povinnost udržovat památku také osoba, která ji užívá nebo ji má u sebe, kdy žalobkyně 1) a 2) mají na adrese památky nahlášené trvalé bydliště. Na straně 6 nahoře prvoinstančního rozhodnutí bylo shrnuto, že závazek žalobkyň o památku pečovat vyplynul z toho, že byly dědičkami F. V., které neodmítly jeho dědictví. Vědomou nedbalost správní orgán prvního stupně shledal v tom, že žalobkyně si byly bezpochyby vědomy, že jsou vlastníky památky.
25. Odvolání žalobkyň proti prvoinstančnímu rozhodnutí bylo napadeným rozhodnutím zamítnuto, resp. v případě žalobkyně ad 2) došlo k dílčí písařské opravě znění jejího jména, a prvoinstanční rozhodnutí bylo potvrzeno.
26. Napadené rozhodnutí bylo odůvodněno následovně: S odkazem na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. září 2006, sp. zn. 33 Odo 1172/2006, žalovaný uvedl na str. 12 a 13 napadeného rozhodnutí, že žalobkyně byly od úmrtí F. V. považovány za vlastníky památky, s čímž bylo spojeno právo památku užívat a požívat a s ní nakládat, ale i povinnosti stanovené památkovým zákonem. Dědicové nesmí být ve výhodnější postavení než jiní vlastníci památek. Tvrzené žalobkyně ad 1), že jí nikdy nebylo umožněno památku držet, užívat a o ni pečovat, nebylo z její strany doloženo. Právní nejistota žalobkyně vzhledem k neskončenému dědickému řízení je irelevantní. Tvrzené výlučné užívání památky žalobkyní ad 2) je pro rozhodnutí též bezvýznamné. Tvrzení žalobkyně ad 1) o jejích výdajích na péči nebylo prokázáno, přičemž předložené emaily jsou časově irelevantní anebo byly vyvolány správními rozhodnutími. Z žaloby o zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví žalovaný dovodil, že na základě usnesení Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 11. listopadu 2014, č. j. 32 D 1443/2020-503, ve spojení s usnesením Městského soudu v Praze ze dne 22. února 2016, č. j. 24 Co 43/2015-564, který nabyl právní moci ke dni 13. května 2016, se žalobkyně staly podílovými spoluvlastníky památky, kdy po tuto určitou dobu mohla žalobkyně ad 1) jako tehdejší většinový spoluvlastník zapsaný do katastru nemovitostí o památku pečovat. Snaha žalobkyně ad 1) v té době památku spravovat a užívat včetně bránění jí v tom sestrami nebyla prokázána. Nejvyšší soud usnesením ze dne 19. prosince 2017, č. j. 21 Cdo 4234/2016-692, popsaná dědická usnesení zrušil. Ve vztahu k žalobkyním 2) a 3) žalovaný uvedl, že nejsou postihovány za období do smrti jejich otce, ale za necelých šest let (2013-2019) po jeho smrti, kdy se o památku starat měly.
27. Soud tedy konstatuje, že napadené rozhodnutí bylo ve vztahu k odpovědnosti žalobkyň za stíhaný přestupek odůvodněno výlučně vlastnictvím žalobkyň k předmětné památce, které žalovaný dovodil výlučně těmito skutečnostmi: usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. září 2006, sp. zn. 33 Odo 1172/2006 (viz str. 11 napadeného rozhodnutí), účast žalobkyň v dědickém řízení otce žalobkyň, který byl vlastníkem památky do své smrti (viz str. 12 napadeného rozhodnutí), tvrzení žalobkyně ad 1) o tom, že jí bylo umožněno památku užívat, nebylo prokázáno (viz str. 12 napadeného rozhodnutí), tvrzené výlučné užívání památky žalobkyní ad 2)

je právně bezvýznamné (viz str. 12 napadeného rozhodnutí) a z žaloby o zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví žalovaný dovodil, že na základě usnesení Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 11. listopadu 2014, č. j. 32 D 1443/2020-503, ve spojení s usnesením Městského soudu v Praze ze dne 22. února 2016, č. j. 24 Co 43/2015-564, který nabyt právní moci ke dni 13. května 2016, se žalobkyně staly podílovými spoluvlastníky památky s rozdílnými podíly, kdy po tuto určitou dobu mohla žalobkyně ad 1) jako tehdejší většinový spoluvlastník zapsaný do katastru nemovitostí o památku pečovat, nicméně Nejvyšší soud usnesením ze dne 19. prosince 2017, čj. 21 Cdo 4234/2016-692, popsaná dědická usnesení zrušil (viz str. 13 napadeného rozhodnutí).

28. Napadené rozhodnutí bylo tedy postaveno na tom, že žalobkyně byly v rozhodném období od 4. září 2013 do 23. července 2019 vlastníky památky z důvodu, že vystupovaly jako dědičky v dědickém řízení jejich otce, který byl do své smrti výlučným vlastníkem památky. Podle žalovaného tak jako dědičky byly žalobkyně povinny o památku pečovat a udržovat ji.
29. Soud vyšel z následující relevantní právní úpravy stíhaného přestupku.
30. Ust. § 9 odst. 1 věta první památkového zákona stanoví, že *vlastník* kulturní památky je povinen na vlastní náklad pečovat o její zachování, udržovat ji v dobrém stavu a chránit ji před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením.
31. Ust. § 39 odst. 1 písm. c) památkového zákona stanoví, že fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že nepečuje o zachování kulturní památky, neudržuje ji v dobrém stavu a nechrání ji před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením, nebo kulturní památku užívá způsobem, který neodpovídá jejímu kulturně politickému významu, památkové hodnotě nebo technickému stavu.
32. Podle ust. § 43 odst. 1 památkového zákona platí, že práva a povinnosti stanovené tímto zákonem *vlastníku* kulturní památky má občan, jemuž bylo zřízeno k pozemku, který je kulturní památkou, právo osobního užívání pozemku podle zvláštních předpisů [písm. c)], nebo ten, kdo s kulturní památkou nakládá jako se svou a je se zřetelem ke všem okolnostem v dobré víře, že mu kulturní památka patří [písm. d)]. Podle ust. § 872 odst. 1 starého občanského zákoníku platilo, že právo osobního užívání pozemku se změnilo na vlastnictví. Podle § 992 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb. (dále jen „NOZ“) platí, že kdo má z přesvědčivého důvodu za to, že mu náleží právo, které vykonává, je poctivý držitel. Podle § 130 odst. 1 starého občanského zákoníku platilo, že je-li držitel se zřetelem ke všem okolnostem v dobré víře o tom, že mu věc nebo právo patří, je držitelem oprávněným.
33. Podle ust. § 3069 NOZ platí, že při dědění se použije právo platné v den smrti zůstavitele, kdy podle ust. § 460 starého občanského zákoníku platilo, že dědictví se nabývá smrtí zůstavitele (shodně ust. § 1479 věta první NOZ). Dědictví potvrzuje soud (viz ust. § 481 a násl. starého občanského zákoníku a shodně i ust. § 1670 NOZ).
34. Popsanou právní úpravu shrnuje soud tak, že o památku je povinen pečovat její vlastník, jinak se může dopustit přestupku (ust. § 9 odst. 1 ve spojení s ust. § 39 odst. 1 písm. c) památkového zákona). Vlastníkem podle památkového zákona, jemuž vznikají povinnosti uvedené v předchozí větě, je však jediná osoba, která je *vlastníkem* nestátní památky podle občanského práva nebo jejím *oprávněným držitelem*. Jakkoli terminologie užitá v ust. § 43 památkového zákona odpovídá době vzniku památkového zákona, je zřejmé, že v kontextu aktuální úpravy vlastnického práva a s ním souvisejících práv může být pachatelem přestupku podle ust. § 39 odst. 1 písm. c) památkového zákona ve vztahu k nestátní památce z titulu § 9 odst. 1 památkového zákona jen její vlastník nebo oprávněný držitel.
35. Soud předesílá, že z hlediska soudního přezkumu tvoří rozhodnutí správních orgánů prvního a druhého stupně jeden celek (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. října 2004, čj. 5 Afs 16/2003-56). Správní orgán druhého stupně je zároveň oprávněn

odkázat na odůvodnění prvoinstančního rozhodnutí v případě, kdy se s tímto ztotožňuje, přičemž takový postup sám o sobě nezpůsobuje nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí (srov. bod 27 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. září 2016, čj. 1 As 287/2015-51, publ. pod ve Sb. NSS pod č. 3512/2017: „*Již v rozsudku ze dne 29. 5. 2007, č. j. 62 Ca 20/2006 - 65, publ. pod č. 1296/2007 Sb. NSS, Krajský soud v Brně zdůraznil, že dospěje-li správní orgán vyšší instance k závěru, že jednotlivá východiska dalších úvah správního orgánu nižší instance a nadto i jeho závěry vyplývající z těchto východisek jsou opodstatněné, nic mu nebrání, aby v té části, v níž se s rozhodnutím vydaným v nižší instanci ztotožní, na příslušné závěry odkázal, vyslovil s nimi soublas, a tím je do svého rozhodnutí převzal. Takový postup sám o sobě nečiní rozhodnutí vydané ve vyšší instanci nepřezkoumatelným.*“ (shodně i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. října 2014, č. j. 6 As 161/2013-25).

36. Žalobkyně ad 1) v první řadě namítala nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí. Tuto námitku soud nemá za důvodnou, protože napadené rozhodnutí lze věcně přezkoumat, kdy z něj lze zjistit, jak žalovaný rozhodl, a lze z něj zjistit i důvody, proč tak učinil (viz výše shrnutý obsah napadeného rozhodnutí). Pokud žalobkyně ad 1) vytýká žalovanému, že jeho úvaha o tom, že je vlastníkem památky, není správná, nejde o nepřezkoumatelnost rozhodnutí, ale o namítanou nesprávnost právního posouzení. To, že se případně žalovaný nevyjádřil k námitce žalobkyně, že usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. září 2006, sp. zn. 33 Odo 1172/2006, se vztahuje k době platnosti starého občanského zákoníku a problematice právních úkonů, nezpůsobuje nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí, protože na základní důvod napadeného rozhodnutí (vlastnictví žalobkyň odvozené od jejich účasti v dědickém řízení) tato právní polemika nemá vliv. Pokud jde o namítanou nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí ve vztahu k odůvodnění uložené sankce, soud se touto námitkou nezabýval, neboť zjistil, jak následně uvede, že napadené rozhodnutí je založeno na nesprávném právním posouzení odpovědnosti žalobkyň za stíhaný přestupek, tudíž zabývat se sankcemi by bylo nadbytečné. Námitka nepřezkoumatelnosti, odvozená od nevypořádání dokladů předložených žalobkyní k výdajům v částce 250 000 Kč vynaloženým žalobkyní na péči o nemovitosti, je nedůvodná, protože žalovaný tyto doklady na str. 12 dole napadeného rozhodnutí hodnotil. Soud k tomu dodává, že správní orgán není povinen reagovat na všechny dílčí námitky účastníka řízení, nýbrž je dostačující reagovat pouze na námitky základní (k tomu srov. bod 37 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. února 2015, čj. 6 As 153/2014-108). Dle názoru soudu správní orgány obou stupňů vyjevily, na jakém skutkovém a právním základu postavily svá rozhodnutí, proč považovaly námitky žalobkyně za liché a prezentovaly přezkoumatelnou úvahu a argumentaci, jež je vedla k vydání rozhodnutí. Odlišnou je pak otázka, zda tato argumentace nalézá oporu v právních předpisech.
37. Klíčovou spornou otázkou vymezenou první i druhou žalobou bylo to, zda je závěr správních orgánů, že žalobkyně byly povinny o památku pečovat proto, že v rozhodné době od 4. září 2013 do 23. července 2019 byly jejími vlastníky. Všechny tři žalobkyně identifikovaly svou stěžejní žalobní námitku tak, že je nebylo lze činit deliktně odpovědnými za spáchání předmětného přestupku, neboť v dědickém řízení nebylo rozhodnuto o jejich nabytí vlastnického práva k předmětné kulturní památce.
38. Správní orgány obou stupňů ve svých rozhodnutích prezentovaly úvahy, že žalobkyně jsou vlastníky předmětné kulturní památky, neboť dědictví po svém otci neodmítly (srov. úvod str. 5 prvoinstančního rozhodnutí, resp. str. 11 a 12 napadeného rozhodnutí). Proto měly být žalobkyně v postavení vlastníků dle ust. § 9 odst. 1 památkového zákona a měla je zatěžovat povinnost péče o předmětné kulturní památky. Při svých úvahách vyšly správní orgány obou stupňů zejména z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. září 2006, sp. zn. 33 Odo 1172/2006. Předmětné usnesení se však vůbec nevyjadřuje k otázce deliktní odpovědnosti dědice v souvislosti s majetkem, který je předmětem dědění. Z uvedeného usnesení, stejně jako z výše citované právní úpravy, vyplývá, že účelem dědického řízení je určení, zda a kdo se stane zpětně ke dni smrti zůstavitele vlastníkem té které součásti majetku zůstavitele a dlužníkem toho kterého závazku zůstavitele. Jakkoli je výsledkem dědického řízení deklaratorní určení vlastnictví majetku

a pohledávek a osoby dlužníka závazků zpětně ke dni smrti zůstavitele, do okamžiku pravomocného meritorního dědického rozhodnutí panuje v této otázce nejistota, protože dědicové mohou například uzavřít dědickou dohodu, která vyřeší vlastnictví pozůstalosti jinak, než by vyplývalo z jejich zákonných dědických podílů nebo ze závěti. Jinými slovy, do vydání meritorního dědického rozhodnutí nelze dědice ve smyslu delikt ní odpovědnosti považovat za vlastníky celého majetku spadajícího do dědictví, protože dědické řízení může být ukončeno rozhodnutím, kdy jen jeden z dědiců nabude tu kterou jednotlivou součást dědictví. Jakkoli tedy žalovaným citované usnesení Nejvyššího soudu pracuje s tím, že až do vypořádání dědiců pravomocným usnesením soudu jsou dědici považováni za vlastníky celého majetku patřícího do dědictví, jde především o východisko k těžišti tohoto soudního rozhodnutí, kterým je závěr, že dědicové jsou oprávněni a povinni z právních úkonů, týkajících se dědictví, avšak vždy v poměru svých dědických podílů. Citované usnesení Nejvyššího soudu tedy řešilo občanskoprávní statut dědiců ve vztahu k právním úkonům spojeným s dědictvím, nikoli jejich delikt ní odpovědnost. Skutečnost, že až do vypořádání dědiců pravomocným usnesením soudu jsou dědici považováni za vlastníky celého majetku patřícího do pozůstalosti, je tedy významná při posouzení, jak jsou povinni a oprávněni z právních úkonů (od účinnost NOZ právního jednání) vztahujících se k pozůstalosti. Vlastnictví celé pozůstalosti všemi potenciálními dědici je tedy významné z pohledu soukromoprávního (např. pohledávek a závazků, jejichž předmětem může být pozůstalost či její součást), nikoliv z pohledu veřejnoprávní odpovědnosti za přestupky. Z pohledu veřejnoprávního, konkrétně odpovědnosti za přestupek dovozené v nyní projednávaném případě, je spíše významný závěr plynoucí jak z posledně citovaného usnesení Nejvyššího soudu, tak např. z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. března 2013, sp. zn. 30 Cdo 543/2013, a sice že dědictví se nabývá smrtí zůstavitele, avšak s ohledem na princip ingerence státu při nabývání dědictví, dědictví musí být soudem projednáno a rozhodnuto; teprve usnesením soudu o potvrzení dědictví nebo o vypořádání dědiců se nabývá dědictví s účinností ke dni smrti zůstavitele. V mezidobí mezi smrtí zůstavitele a pravomocným usnesením soudu o vypořádání dědictví je nejisté, kdo se stane dědicem. Jistotu do této otázky vnáší až pravomocné usnesení soudu o vypořádání pozůstalosti. Tuto nejistotu je možné překlenout v soukromoprávních vztazích způsobem uvedeným v již citovaném usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Odo 1172/2006, nelze z něj však dovodit přenositelnost těchto závěrů do roviny správního trestání.

39. Definitivně k nabytí vlastnického práva dochází právní mocí usnesení soudu o vypořádání pozůstalosti, jímž připadá jednotlivým dědicům určitá část pozůstalosti, tj. dědictví (srov. ust. § 1475 odst. 3 nového občanského zákoníku). Ačkoliv se výše citovaná judikatura Nejvyššího soudu vztahuje ke starému občanskému zákoníku, je z důvodu obsahové podobnosti právních norem, jež vykládá, aplikovatelná i na právní úpravu novou reprezentovanou novým občanským zákoníkem. Ostatně renomovaná komentářová literatura [DRÁPAL, L. § 1670 In: FIALA, R. a kol. *Občanský zákoník IV. Dědické právo* C. H. Beck, 2015, s. 464.; či ŠEŠINA, M. § 1479 In: ŠVESTKA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek IV (§ 1475-1720, dědické právo)* Wolters Kluwer, 2014, dostupné v ASPI: „*Teprve právní mocí usnesení o potvrzení nabytí dědictví s konstitutivními účinky ex nunc se každý dědic stane výlučným vlastníkem jím nabytého dědictví, tj. věci v případě rozdělení pozůstalosti, nebo se dědici stanou spoluvlastníky veškerého majetku zůstavitele (tj. každé věci z pozůstalosti), pokud zůstane při dědických podílech na celé pozůstalosti bez jejího rozdělení, a to ve stavu, v jakém se majetek k tomuto dni nachází, tedy po všech případných změnách kvantitativních i kvalitativních, jakými prošel v průběhu řízení o pozůstalosti.*“] dochází k totožnému závěru, že dědictví nabývá ten, komu je usnesením soudu potvrzeno jeho nabytí. Potenciální možný spor o nabytí vlastnického práva k pozůstalosti či její části je tak ukončen až právní mocí takového usnesení, které postaví na jisto, kdo je vlastníkem jaké části pozůstalosti, tedy dědicem. Vlastnické právo k dědictví tedy dědici vzniká až právní mocí usnesení soudu o nabytí dědictví.
40. Soud znovu připomíná, že ust. § 9 odst. 1 ve spojení s § 43 odst. 1 písm. c) a d) památkového zákona za subjekt tam specifikované povinnosti, jejíž zanedbání vede k odpovědnosti za

přestupek dle ust. § 35 odst. 1 písm. c) památkového zákona, považuje výlučně vlastníka nebo oprávněného držitele kulturní památky.

41. Pokud tedy žalovaný opřel svůj závěr o vlastnictví žalobkyní k předmětné památce o účast žalobkyní v dědickém řízení s odkazem na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. září 2006, sp. zn. 33 Odo 1172/2006, šlo o závěr právně nesprávný. Skutečnost, že se žalobkyně účastnily dědického řízení zemřelého vlastníka památky, jejich vlastnictví ve smyslu § 9 odst. 1 ve spojení s § 43 odst. 1 písm. c) a d) památkového zákona nemohlo založit. V této souvislosti soud souhlasí s žalovaným v tom, že pro posouzení vlastnictví pachatele přestupku podle § 9 odst. 1 ve spojení s § 43 odst. 1 písm. c) památkového zákona jsou okolnosti užívání památky právně bezvýznamné
42. Pro nyní projednávaný případ je rozhodující, že ve správním spise není žádný doklad o tom, že některá z žalobkyní nabyla vlastnické právo k předmětné kulturní památce. Jelikož jde o nemovitou věc, důkazem o vlastnictví může být typicky výpis za katastru nemovitostí. V katastru nemovitostí však žalobkyně zjevně jako vlastníci památky zapsány nebyly. Žalovaný na str. 13 napadeného rozhodnutí výslovně uvádí, že usnesení Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 11. listopadu 2014, č.j. 32 D 1443/2020-503, a usnesení Městského soudu v Praze ze dne 22. února 2016, č.j. 24 Co 43/2015-564, na jejichž základě se žalobkyně staly podílovými spoluvlastníky předmětné kulturní památky, byla zrušena usnesením Nejvyššího soudu ze dne 19. prosince 2017, č.j. 21 Cdo 4234/2016-692. Jakkoli za jediný zdroj této informace žalovaný uvádí žalobu o zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví, je z toho zřejmé, že v době rozhodování správního orgánu prvního stupně i v době rozhodování žalovaného neexistovalo takové pravomocné rozhodnutí soudu, kterým by byl určen vznik vlastnického práva některé z žalobkyní k předmětné kulturní památce. K předchozím soudním rozhodnutím, která již byla v době rozhodování správních orgánů zrušena, nebylo lze přihlížet.
43. Soud shrnuje, že žalovaný založil své rozhodnutí na tom, že žalobkyně byly od 4. září 2013 do 23. července 2019 vlastníky předmětné památky podle § 9 odst. 1 ve spojení s § 43 odst. 1 písm. c) památkového zákona. Součástí správního spisu však není žádný podklad, který by byl oporou pro tento závěr. Právní posouzení žalovaného, že vlastnictví žalobkyní podle § 9 odst. 1 ve spojení s § 43 odst. 1 písm. c) památkového zákona vyplývá z jejich účasti v dědickém řízení, je nesprávné. Proto nemůže obstát závěr o odpovědnosti žalobkyní za přestupek podle § 39 odst. 1 písm. c) památkového zákona, vázaný na vlastnictví žalobkyní k předmětné památce.
44. Jelikož žalobní námitka zahrnutá jak v první, tak i druhé žalobě, vyvracející vlastnictví žalobkyní k předmětné památce v rozhodném období, byla důvodná, soud napadené rozhodnutí (ve všech výrocích) podle § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. zrušil, protože nesprávné právní posouzení vlastnictví žalobkyní k památce mělo za následek nezákonné napadené rozhodnutí o věci samé.
45. Nad rámec výše uvedeného soud uvádí, že správní orgány vystavěly odpovědnost každé z žalobkyní na existenci jejich vlastnického práva k předmětné kulturní památce, přestože vlastnictví nedokládal ani výpis z katastru nemovitostí ani pravomocné rozhodnutí soudu. Žalovaným prezentovaná obava o beztrestnost pachatele přestupku je lichá, neboť pomíjí nejen § 9 odst. 1 ve spojení s § 43 odst. 1 písm. d) památkového zákona, ale i § 9 odst. 2 památkového zákona.
46. Ostatními dílčími žalobními námitkami první a druhé žaloby se soud nezabýval, neboť zjistil, že základní důvod, o nějž správní orgány opřely svá rozhodnutí, nemůže obstát. Nejprve je nutno postavit na jisto, zda vůbec a na základě jakého právního titulu mohou být žalobkyně odpovědné za spáchání předmětného přestupku dle ust. § 39 odst. 1 písm. c) památkového zákona, a až poté je možné zkoumat, zda je důvodné či přiměřené je za takové jednání sankcionovat, či se zabývat potenciální vyšší sankce vůči jednotlivým žalobkyním.
47. Vzhledem k výše uvedenému tak soud žalobu shledal důvodnou, a proto výrokem I rozsudku napadené rozhodnutí zrušil pro nezákonnost (ust. § 78 odst. 1 s. ř. s.). Vzhledem k tomu, že shodnou nezákonností jako napadené rozhodnutí bylo zatíženo již rozhodnutí prvoinstanční,

přistoupil soud v souladu s ust. § 78 odst. 3 s. ř. s. i k jeho zrušení. V souladu s ust. § 78 odst. 4 s. ř. s. pak soud vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení. V dalším řízení je žalovaný vázán právním názorem vysloveným soudem v tomto rozsudku (ust. § 78 odst. 5 s. ř. s.).

VII.

Náklady řízení

48. O nákladech řízení rozhodl soud výroky II, III a IV tohoto rozsudku tak, že procesně úspěšným žalobkyním přiznal v souladu s ust. § 60 odst. 1 s. ř. s. náhradu nákladů řízení.
49. Celkové náklady účelně vynaložené žalobkyní ad 1) ve výši 13 200 Kč sestávaly z odměny advokátky ve výši 9 300 Kč, kterou tvoří odměna za tři úkony právní služby po 3 100 Kč [převzetí a příprava zastoupení, sepsání žaloby a replika dle ust. § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu], tři paušální částky jako náhrada hotových výdajů po 300 Kč podle ust. § 13 odst. 4 advokátního tarifu a zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč.
50. Žalovaný je povinen nahradit každé z žalobkyně ad 2) a ad 3) náklady řízení sestávající z následujících položek: 1) soudní poplatek za podanou žalobu proti správnímu rozhodnutí ve výši 3 000 Kč; 2) odměna advokáta za dva úkony právní služby, jimiž se rozumí převzetí a příprava zastoupení a sepsání žaloby, která v souladu s ustanovením § 11 odst. 1 písm. a), d) ve spojení s § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) a § 12 odst. 4 advokátního tarifu činí celkem 4 960 Kč (2 x 2 480 Kč); 3) polovina náhrady hotových výdajů v souvislosti s těmito dvěma úkony právní služby ve výši 300 Kč za úkon, tj. 300 Kč (§ 13 odst. 1 a 4 advokátního tarifu); 4) 21% DPH z celkové odměny advokáta (5 260 Kč) v částce 1 105 Kč. Žalovaný je tudíž povinen zaplatit každé z žalobkyně ad 2) a 3) na náhradě nákladů řízení celkem 9 365 Kč.
51. Ke splnění povinnosti nahradit náklady řízení bylo žalovanému určeno platební místo podle ust. § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb. (dále jen „o. s. ř.“) ve spojení s ust. § 64 s. ř. s. Lhůta k plnění nákladů řízení byla stanovena podle ust. § 160 odst. 1 in fine o. s. ř. ve spojení s ust. § 64 s. ř. s. s přihlédnutím k možnostem žalovaného tyto platby realizovat.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost. Kasační stížnost musí být podána do dvou týdnů po doručení rozsudku. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu; lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň 9. dubna 2021

Mgr. Alexandr Krysl v.r.
předseda senátu